

JIM CRACE

CASA MOLIMEI

Traducere din limba engleză și note de
Ioana Văcărescu

EDITURA ALLFA

THE PESTHOUSE

Jim Crace

Copyright © 2007 by Jim Crace.

Published by arrangement with Davin Goodwin Associates, London

CASA MOLIMEI

Jim Crace

Copyright © 2012 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CRACE, JIM

Casa molimei / Jim Crace; trad.: Ioana Văcărescu. –
București: ALLFA, 2012
ISBN 978-973-724-345-4

I. Văcărescu, Ioana (trad.)

821.111-31=135.1

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA**.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA**.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside
Romania, without the written permission of **ALLFA**,
is strictly prohibited.

Copyright © 2012 by **ALLFA**.

Editura **ALLFA**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512 – București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Distribuție: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactare: Dorina Ivan
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Elena Georgescu
Design copertă: Alexandru Novac

Toți au murit noaptea. Cei mai mulți dormeau, norocoșii care erau prea oboseți, prea beți, prea surzi sau prea bine cuibăriți în așternuturi pentru a auzi cum pământul, destabilizat de ploaie, se prăbușește și alunecă în apa lacului. Așa că acești adormiți (vreo șase sau șapte sute, din ce se aproximase; nimeni nu venise să numere sau să revendice morții) și-au dat ultima suflare într-o tovărășie pasivă, fără avertisment și pe neașteptate, lipsiți de teamă. Clipele de pe urmă, dormite în America.

Dar există întotdeauna câțiva treji la primele ore ale dimineții: cei care fac dragoste, de exemplu, muncitorii din tura de noapte, cei care au paturi incomode sau dureri de spate, cei pe care îi sâcâie conștiința ori vezica, bolnavii. Și animalele, desigur.

Primii morți au fost caii și catării, pe care călătorii îi acope-riseră cu pături pentru a-i feri de frig și îi prioniseră afară, între case și lac, dincolo de palisade, unde oamenii erau în siguranță. Trebuie să fi auzit alunecarea de teren – erau atât de aproape și atât de lipsiți de apărare –, deși nu fusese chiar masivă, nu suficient, probabil, ca să provoace de una singură mari pagube. Cât ar dura să tragi aer în piept și să caști, se produsese un pleoscăit bolovănos înăbușit, urmat de un salt de presiune, niște sunete incomparabile cu un tunet, și totuși înșelătoare și mârșave, îngrijorătoare – și cum putea cineva să nu-și fi dat seama până atunci cât de amăgitoare poate fi lumea? Caii mai bătrâni, obișnuiți deja cu escapadele de o noapte, în care totul este înșelător și îngrijorător, erau prea storși de vlagă, după ce porniseră încă de cu ziuă să ducă de colo-colo căruțe, marfă și călători, pentru a face altceva decât să dea din urechi și să-și umfle nările. Nici când, o clipă mai târziu, apele dislocate ale lacului au făcut un

șir precipitat de valuri furioase acolo unde înainte nu fuseseră deloc valuri, cei maturi nu au ridicat capul. Însă caii mai tineri și veșnic copilăroșii catări s-au zbatut în pripoane, iar unul sau doi au reușit chiar să se elibereze, fără să-și dea seama însă că în puținul timp rămas trebuie să o ia în sus pe deal.

Ce a urmat după aceea s-a petrecut aproape în tăcere. Fâșia de pământ care alunecase căzuse în partea cea mai adâncă a lacului, așa că a durat câteva momente până ce a ajuns la fund, la o adâncime cât înălțimea a zece oameni, și a mai fost nevoie de alte câteva momente pentru ca avalanșa de piatră, pământ, iarbă și resturi îngropate de secole să își impună greutatea și să sufocce sedimentele bogate în gaz, nămol volatil și alge compacte și pungile de gaze care se adunaseră în albie de-a lungul veacurilor și acum erau gata, ba chiar aproape nerăbdătoare să primească acel catalizator. Zguduită și agitată ca de o flatulență imensă, apa a bolborosit și a sughițat până când toate gazele au fost eliberate, formând un nor greu, întins și letal, care nu a ajuns până la vârfurile pinilor, dar cu siguranță s-a ridicat mai sus de nivelul animalelor. În noaptea aceea nu se simțea nicio adiere care să împrăștie vaporii sufocați și se oprise și ploaia care ar fi putut curăța otrava din aer, însă se afla la datorie forța gravitației, care îi călăuzi în jos, dincolo de vârtejuri și cascade, de-a lungul văii, dincolo de pripoane și de podul secret din lemn, dincolo de câmpurile de metal și de fundația din piatră a vechii fabrici de pantofi și a tăbăcăriei, îi îndrumă printre stâlpii din lemn de pin ai estacadelor și îi ajută să se stabilească deasupra orașului aflat la punctul de traversare a râului, unde aproape toată lumea dormea și visa la drumul pustiit și păraginit de dinainte și la paradisul din depărtare.

Trez și prea aproape de lac era băiatul căruia i se spunea Nash, a cărui treabă în noaptea aceea era să păzească animalele de pume, lupi sau hoți, ori de vietăți ale tufișurilor cum ar fi șerpii, deși oricum nu ar fi avut ce să facă, decât să țipe și să atragă atenția asupra sa, dacă unul dintre numeroasele pericole s-ar fi apropiat de pripoane. Era prea înfrigorat și pătruns de umezeală ca să moțâie, deși parcă nu era la fel de frig și de umed ca de obicei. Băiatul se cuibărise lângă vatra din pietre calde – care

după ploaia mocănească din timpul nopții scotea mai mult fum decât căldură –, încotoșmănat în haina lui nouă și oarecum înspăimântătoare. O căpătase la schimb chiar în ziua aceea (de la un bărbat de două ori mai înalt ca el și de trei ori mai solid), dând pe ea o cantitate însemnată de fructe uscate, niște șorici de porc și o ploscă de piele, nu foarte diferită de șorici ca gust sau consistență, precum și o butelcă plină cu suc de mere, pe care uriașul, ca orice uriaș, o dăduse pe gât pe loc. Așa că atunci când băiatul auzi alunecarea de teren și valurile și se ridică în picioare ca să le audă mai bine în caz că ar mai veni o dată, haina se întinse în jurul lui pe pământ ca veșmântul de sărbătoare al unui căpitan de trib, cu toate că, cel puțin pentru cineva atât de scund ca el, nu era tocmai bună pentru mers.

Nash zări cei doi catări care scăpaseră și se repezi pe întuneric să-i lege la loc. Nu fu surprins când haina i se înfășură în jurul gleznelor și îl culcă la pământ. Se mai împiedicase de câteva ori în seara aceea din cauza ei. Nu se lovi – băiețandrii sunt obișnuiți cu căzăturile –, dar se simțea mai obosit decât ar fi trebuit, mai zăpăcit decât ar fi fost cazul, așa că rămase jos câteva clipe, ca să-și tragă sufletul și să-și regăsească echilibrul. Haina din piele și păr de capră era comodă ca un pat și suficient de groasă cât să țină o vreme umezeala la distanță. Își spuse că va trebui să o scurteze. Va trebui să taie cam jumătate din ea, iar din resturi să facă niște curele sau mănuși, să facă din ele bani, de fapt. Când va avea timp.

Dar, deocamdată, în mod inexplicabil, se simțea prea confortabil ca să se miște. Nu avea timp sau energie pentru nimic, nici măcar pentru somn. Se pierdu în haină, uitând de noapte și de noroi. Era, în sfârșit, somnoros, dar nu și neliniștit. Se simțea prea pierdut ca să fie neliniștit. Aerul era greu și mirosea groaznic, a ceva între ciuperci, ouă și cartofi cleioși și putrezi. Imediat avea să se ridice, să înceteze cu visatul la curele și mănuși, să își scoată haina și să prindă catării. Altfel ar fi dat de naiba. Un catâr costa o avere. Dar cu toate că visele lui se sfârșiră repede, el nu își trase suflarea, nu prinse catării și nu află ce se întâmplase în lac. Ceea ce îl moleșea nu era somn. Atâta lucru intuia și el. Era victima unor vrăji, probabil, sau a febrei – deja apăruseră câteva

cazuri de febră în oraș, auzise și el – sau a unui blestem, din ăla de care vorbeau povestitorii, sau poate că niște aer mort din ci-mitir, ridicat de ploaie, venise să își pună buzele unsoroase pe ale lui. Îi simțea gustul. Dintr-odată parcă îi împietriră plămânii. Nu putea scăpa din strânsoarea aceea de piele și păr. Fusese un prost să aibă încredere într-un uriaș. I se părea, probabil, că haina voise de la bun început să-l sufoce, că era antrenată să ucidă. Era o haină dresată să se întoarcă acasă și acum avea să fugă, loială și isteată ca un câine, pentru a-i sta din nou alături bărbatului înalt care o dăduse la schimb. Nu încăpea îndoială că avea s-o mai dea la schimb de multe ori, oferind moarte pentru suc de mere.

În Ferrytown erau doi călători ce veniseră de la o distanță de zece zile dinspre vest, un băiat frumos – nu avea barbă, nu împli-nise nici douăzeci de ani – și soția lui, puțin mai în vârstă decât el; nici ei nu dormeau. Găsiseră un divan în podul casei de oaspeți, ignorând regulile pensiunii, care în mod normal grupa femeile câte două în pat, în camere încuiate, separate de ale bărbaților. Era mai puțin comod și mai rece decât în paturile de la primul etaj, în care dormeau părinții și surorile lui, dar mai intim și mai plăcut. Tinerii însurăței nu erau nevoiți să stea nas în nas cu ni-meni. Nu era de mirare că făcuseră dragoste, ca de obicei. Faptul că se aflau pe drum în fiecare zi și că petreceau fiecare noapte în alt loc era neobișnuit de excitant, descoperiseră ei, și, în plus, le plăcea să facă sex cât mai pe tăcute, în timp ce restul dormeau, în-călcând astfel regulile. Dar acum, că terminaseră de făcut dragos-te, se certau în șoaptă, fără să le pese că ceilalți i-ar fi putut auzi. Consolarea pe care ți-o oferă partidele de sex nu durează mult atunci când ți-e teamă, oricât de multă speranță s-ar afla în spate-le temerilor. Câte zile aveau să mai treacă până să ajungă la ocean și la vapoare? Frumosul băiat credea că o să mai dureze o lună. Nu avea de gând să pretindă că lucrurile stau mai bine decât în realitate. Malul îndepărtat al râului era un loc straniu, șocant, așa auzise el, era un loc bântuit, pustiu și greu de străbătut, cu pajiști de pietriș, unde oamenii trăiseră odinioară în bastioane și în tur-nuri. Drumul care li se deschidea în față avea să fie mai greu de-cât își puteau imagina ei. Soția lui nu dădea crezare poveștilor de soiul ăsta. Era o optimistă incurabilă, aproape irațional de plină

de speranță. Ploaia din noaptea aceea fusese mai sărată decât se așteptase. Când ploaia are gust de lacrimi, înseamnă că marea e aproape. Văzuse o pasăre albă („Ăsta-i un semn!“) și auzise un alt călător spunând că aveau să ajungă la țarm, la mărețul râu cu un singur mal, în doar trei zile. Și apoi avea să înceapă viitorul. Gata cu molozul, cu bastioanele și cu turnurile. Soțul ei era prea impresionabil. Se lăsă purtată de gândul la corabia pe care urma să se îmbarce în trei zile și la vremurile în care n-aveau să se mai certe...

Tot trează și gata să strige la cuplul gălăgios din pod să nu mai facă zgomot era o femeie care făcuse o întindere la spate. În ziua aceea se grăbise să își ajute calul să coboare valea abruptă și căzuse. Se ridică acum în fund pe pat și își întinse spina, sperând să nu o trezească pe femeia care dormea lângă ea. Durerea îi străfulgeră pulpa piciorului stâng și îi făcu degetele de la picior să se zbată ca într-un cârcel. Strânse din pumni, concentrându-și toată voința pentru a o goni, și după o vreme durerea dispăru...

Nici barcagiul nu dormea; auzise ploaia și știa că o să fie nevoit să se ridice din pat mai devreme, să-și cheme cei patru fii și să meargă la punctul de traversare ca să ancoreze mai bine pluta și s-o tragă mai aproape de mal, înainte ca apele să crească. Nu dormea nici brutarul și fiica lui, care de-abia se treziseră ca să pregătească lipiile, pâinea pe vatră și pâinea cu mazăre pentru dimineață, suficient aluat și mămăligă pentru cel puțin o sută șaiszeci de pasageri care trebuia să mănânce înainte de a se urca pe plută spre malul estic al râului, pornind din nou de-a lungul coastei... Nu dormea nici o femeie pe care, de când se știa, o neliniștiseră călătoriile și călătorii – cei pe care îi întâlnea nu prea o plăceau –, dar pe care, mai mult decât călătoriile, o înspăimânta ideea de a rămâne o viață întreagă în locul în care se născuse, în timp ce întreaga ei familie și vecinii emigrau spre est, mânați de plictiseală, speranță și sărăcie. Acum îi era rău, mânca prea multe semințe de pe lângă drum și de o lună întreagă băuse numai apă stătută. Mai bine să-și dea duhul decât să mai vomite o dată, îi spusese soțului ei:

— Mai bine rămâneam acasă.

El îi răspunse:

— Mai bine.

Acum stătea cu genunchii la gură și încerca să sughită, ca să mai scape de durerea de burtă...

Nu dormea nici un bărbat înalt, venit de la câmpie – nu părea chiar un uriaș, poate doar în ochii copiilor –, care fusese nevoit să iasă desculț în frig, până la palisadele orașului, pentru a doua oară în acea noapte, ca să se ușureze. Și-ar fi pus haina din piele de capră dacă n-ar fi dat-o la schimb chiar în ziua aceea. Era cu pantalonii în vine și urina suc de mere, când norul care se desprinsese din lac într-un mod atât de spectaculos, cu doar cu câteva momente înainte, ajunsese fără un sunet și aproape fără formă deasupra lui, copleșind pe oricine întâlnea în cale, pe cei fără somn și pe cei adormiți.

Aceasta fusese America, acest râu care traversa fâșia de pământ cale de zece luni, de la mare la mare. Fusese cel mai sigur loc de pe pământ.

Unu

Franklin Lopez nu dormise în Ferrytown, cu toate că ar fi vrut. De fapt, nu dormise nicăieri. Nu putea să doarmă. Trecuse prin asemenea dureri cu o zi înainte încât se vedea nevoit să ia în serios sfatul primit de la toți cei care-l văzuseră șchiopătând îndurerat sau îi priviseră piciorul umflat (toți în afară de fratele său): că nu trebuie să mai meargă deloc. Și cu siguranță nu trebuia să coboare un povârniș atât de dificil și de lung, dacă nu voia să-și îmbolnăvească genunchiul de tot și să renunțe la orice speranță de a mai ajunge pe coastă și de a se mai îmbarca pe un vapor înainte de sosirea celei mai mari dintre furtunile de toamnă. El și fratele său, Jackson (botezat după orașelul de baștină al părinților, aflat la câmpie), o porniseră și-așa destul de târziu la drum. Poate prea târziu. Iarba înaltă din prerie se albise deja și se încovoiasă. În afară de nuci și ciuperci, nu prea aveau ce hrană să găsească de-a lungul drumului. Sosiseră primele ploi, în curând aveau să înceapă vântul și ninsoarea. Deplasarea urma să devină tot mai periculoasă și în cele din urmă imposibilă. Doar cei care nu se pregătiseră suficient, cei pe care nu-i ajutase norocul și cei care nu-și calculaseră bine timpul mai mergeau răsfițați de-a lungul traseului care înainte fusese cât se poate de aglomerat, sperând să ajungă la timp pentru a se îmbarca pe ultimul vas înainte ca gheața și furtunile să facă marea imposibil de navigat, la fel și transportul de la mal la vase și de la vase la mal. Marginea drumului ce ducea spre est era deja presărată cu taberele melancolice și cu mormintele săpate în grabă – care în curând aveau să fie prădate de lupi – ale celor care nu rezistaseră vieții de drumeț, ale celor care se îmbolnăviseră de moarte după ce trecuseră prin vadurile râurilor reci, ale celor care muriseră de foame și care

fuseseră prea slabi, care fuseseră aruncați de cai sau otrăviți de mâncare, ale celor care fuseseră striviți între teama de a merge înainte și groaza de a se întoarce.

Picioarele cedau primele; nimic nu-ți putea pregăti picioarele pentru așa ceva. Pe urmă se îmbolnăvea stomacul, înăcrit de apa băută de prin șanțuri și de prin bălți, de mesele improvizate din biscuiți uscați, carne afumată, semințe de pin și carne de porc prăjită cu mălai – și, cum fusese cazul celor doi frați într-o zi, o tocană încropită dintr-un iepure pe care îl prinseseră pentru că era prea bolnav ca să mai poată fugi, cu garnitură de urzici pe post de legume. Iar dacă stomacul supraviețuia după toate astea, călătorii mai puțin solizi erau apoi trădați de propriile oase și încheieturi, începând de la genunchi și urcând, durere cu durere, prin șolduri, de-a lungul spinării, spre umeri și gât, până ce nu mai rămânea nimic de îmbolnăvit, cedat sau trădat cu excepția interiorului moale al craniului. Pe măsură ce vara trecea și se îndepărta schiopătând, cu desaga plină de frunze, drumul devenea tot mai dificil. Într-o lună, vremea avea să-i jefuiască pe cei din urmă rătăciți, iar drumurile și cărările aveau să fie pustii, neumblate până în primăvară.

Așa că Franklin era conștient că nu-și poate permite luxul de a pierde vremea îngrijind o rană atât de ușoară. Dar nu-și permitea nici să cumpere un cal sau un loc într-o căruță în care să-și poată odihni piciorul. Deci ce era de făcut? Să-și facă un baston și să schiopăteze de-a lungul coastei? Să „suporte durerea și gata“, cum îl sfătuiseră Jackson? Să-și continue drumul neabătut, lăsând totul pe mâna naturii? Încercase varianta cu bastonul, încercase să suporte durerea, se încrezuse în natură. Și genunchiul îl durea din ce în ce mai tare. Așa că în cele din urmă renunță. Trebuia să-și găsească adăpost undeva și să rămână pe loc, sus pe creastă, până mai scădea umflătura. Era o întârziere greu de suportat și tot amânase să-i spună fratelui său. Dar ce altceva putea face? Genunchiul era prea umflat pentru a-l îndoi și îl durea atât de tare încât nu-și putea lăsa niciun pic din greutate pe el. Mușchiul dintre gleznă și coapsă i se măcina cu fiecare pas pe care îl făcea. Pielea era întinsă și pătată. Încă o după-amiază de mers pe jos l-ar fi țintuit la pat pentru o lună, pe când o zi

sau două de odihnă l-ar fi putut salva. Și, în plus, rana lui nu era un eșec de care să fie rușinat, indiferent de mutrele nemulțumite pe care le tot făcea frate-său. Se descurcase foarte bine până atunci – trecuseră mai bine de șaiszeci de zile de mers obositor de când plecaseră din satul sărăcit și distrus de uscăciune în care se născuseră –, fără vreo altă problemă în afară de obișnuitele jungghiuri și nevralgii, de obișnuita piele crăpată și de blestematul ăla de genunchi, își spunea el. Ar fi fost o prostie să-și asume vreun risc în acel moment, dacă voia să ajungă în sfârșit pe puntea legănată a vaporului. Și apoi să încheie anul pe partea cealaltă a apei, oriunde ar fi însemnat asta, cu piciorul suficient de sănătos pentru a o lua de la capăt cu bine.

— Ar fi o nebunie să risc, Jacko, îi spuse în cele din urmă fratelui său, simțind cum se înroșește de rușine pe măsură ce vorbește.

Tot se mai îmbujora brusc, ca o fată, în momentele cele mai nepotrivite.

— Numai nebunii ajung până pe coastă, îi răspunse bărbatul mai în vârstă.

Da, asta era vorba de înțelepciune a călătorilor: trebuia să fii nebun ca să-ți asumi riscurile, pentru că ele erau inevitabile.

— Ei, Franklin Lopez, cum rămâne? Spune!

— Am spus.

— Atunci mai spune o dată!

— Păi, fă ce vrei, dacă ești tu ăla nebunul. Eu o să rămân aci până mi se vindecă genunchiul cum trebuie.

— Cât, adică?

— Trei, patru zile, cred.

— Eu cred că o lună!

Franklin știa că n-are rost să se pună de-a curmezișul temperamentului vulcanic al fratelui său. Nici măcar nu dădu din cap. Îl urmări pe Jackson, care tot cugeta la problema lor. Încă vreo câteva momente, cu ochii pe jumătate închiși, mișcându-și buzele și numărând zilele pe degete.

— Genunchiul ăla o să ne țină aicea o lună – și dacă nu o lună, atunci juma' de lună. Prea mult, spuse Jackson în cele din urmă. Până atunci iarna o să ne hăituiască ca pe lupi. Mă auzi, frățioare?

„Frăţioare“? Îi sublinia micimea cu fiecare ocazie.
— Dacă te aţezi acum, aia a fost. Suntem ca şi morţi.

Aceasta fu cea din urmă discuţie a lor, ultima dintr-un şir lung de certuri, în care Franklin îndrăzni să insiste că fratele lui „ne-bun“ ar trebui să-şi continue drumul de-a lungul coastei fără el (dar nu vorbea serios, cine ar fi vrut să fie lăsat pradă iernii şi pădurii, să fie îngropat, ca drumul, sub stratul de noroi, frunze şi zăpadă, chiar dacă asta ar fi însemnat câteva zile liniştite, fără tensiunea agresivităţii şi a cenzurii fratelui său?), şi Jackson insistă că avea să îi rămână alături fratelui său enervant, timid şi ruşinos, dacă asta trebuia să facă. Însă dispreţuia slăbiciunea fizică a lui Franklin, râsul lui enervant, de fată, care părea să-i zguduie tot corpul, faptul că era visător şi ipohondru. Asta îi şi repeta întru-na, „Aferisitul ăla de genunchi nu-i nici pe jumătate așa de rău cum zici tu“ și „Unde am fi dacă de fiecare dată când ai avea un amărât de cârcel tu ai vrea să te odihnești trei zile?“, până când Franklin îi replica: „Să știi că Mama aude tot ce zici.“

Cei doi frați nu ar fi trebuit să asculte sfatul mamei lor cu două luni înainte, când o porniseră la drum cu mare întârziere față de anotimpul migrației. „Să nu luați nimic cu voi“, le spusese, „așa n-o să vă ia nimeni la ochi. Și puteți să mergeți repede.“ Plecaseră de la câmpie echipați doar cu cizmele din picioare, cu două cuțite, un set dublu de haine unse cu grăsime de căprioară, ca să fie impermeabile, cremene și iască într-un săculeț, o ploscă și un rucsac de fiecare, în care nu aveau nimic demn de furat, sau cel puțin așa credeau ei: niște brânză, fructe uscate, carne de porc în untură și vreo două prelate pe care să doarmă.

Într-o oarecare măsură, mama lor avusese dreptate. Se mișcaseră repede și până atunci nu-i deranjase nimeni, în vreme ce alți emigranți, care fuseseră nechibzuiți și porniseră la drum cu căruțe și animale sau își puseseră în bagaje provizii pentru un an și tot ce aveau mai de preț pe lume – cratițele cele mai bune, bijuterii, haine ca lumea, unelte de calitate –, plăteau prețul confortului. Cu cât aveau mai multe lucruri, cu atât erau jefuiți cu mai multă cruzime, și nu de ceilalți călători, ci de tâlharii care nu

voiau să emigreze până ce nu smulgeau și ultima bucată de carne de pe stârvul Americii. Dar probabil că doi bărbați ca ei – tineri, puternici și impozant de înalți – nu ar fi fost jefuiți nici dacă ar fi mers în pielea goală, cu bucăți de argint prinse în barbă. Jackson și Franklin Lopez păreau, mai ales priviți împreună, prea capabili de a se apăra pentru a atrage atenția hoților. Asta îi făcea tovarăși de drum prețuiți de alți călători, mai ales pentru că puterea lor era întotdeauna căutată de vreun căruțaș care trebuia, spre exemplu, să urce un deal sau să treacă de o groapă cu noroi și care i-ar fi recompensat bucurosi cu o masă dacă s-ar fi înhămat la căruța lui.

Nu, Mama avusese dreptate, căruțele înaintau încet și făceau numai necazuri. Nu aveau ele stomac, picioare și genunchi cu care să-și dezamăgească stăpânii, dar axul lor plesnea dacă suporta prea multă presiune, nu erau stabile pe povârnișuri și înaintau greoaie când treceau vreun vad, și pe bună dreptate. Tare le mai plăcea râurilor să pună la încercare puterea căruțelor. Mare satisfacție are un râu să dezmembreze o căruță, să o rupă scândură cu scândură și s-o poarte până departe în bucățele, ca și pe căruțașul ei.

Caii erau mai puțin greoi. Erau rapizi și musculoși, nu refuzau să treacă râurile sau crestele atâta vreme cât existau nuiiele și bucăți de zahăr care să-i îndemne; dar ei erau făcuți din carne și oase, putând oricând să se îmbolnăvească sau să fie răniți. Exact ca oamenii. Și, întocmai ca oamenii, caii erau costisitor de întreținut, aveau nevoie de ovăz și fân, de adăpost și de țarcuri, pentru ei trebuia să dai bani pe taxe și pe potcoave.

Catării erau cei mai rezistenți. Și ieftini, mai ieftini decât asiinii. O găleată cu scoarță de copac sau cu scaieți și niște apă amară în fiecare seară – atât le trebuia. „Dacă poate să treacă un iepure, atunci poate să treacă și un catâr“, se lăudau cei care aveau asemenea animale de nădejde. Dar catării mai erau și foarte încăpățânați. Apatici și încăpățânați în același timp. Puteai să tragi de hățuri și de căpăstru până le dădea sângele, că tot nu se mișcau din loc dacă nu le convenea lor. Erau răbdători și se puteau împotrivi la infinit. Până acum, cei doi frați fuseseră înțelepți și călătoriseră fără animale și fără căruță.

Dar acum, cu modestul lor avut așezat lângă ei în vârful dealului și văzând primele semne că noaptea o să fie rece și umedă,

cei doi frați – mai ales Franklin – regretau că nu se pregătiseră mai bine pentru o asemenea eventualitate. Nu aveau nimic în care să gătească, nici provizii pentru campare și, cu excepția câtorva resturi, terminaseră mâncarea de o lună. Mama lor – era prea bătrână și anchilozată la cei cincizeci și patru de ani, le spusese ea, pentru a-i însoți în călătorie, prea grasă ca să poată merge atât de mult – stătea probabil în clipa aceea pe verandă, își masa varicele și privea gospodăria părăsită, căruța și cele trei mârtoage bătrâne cu care nu avea ce să facă. Dacă Jackson și Franklin ar fi pornit la drum cu caii și căruța, s-ar fi aflat deja la locul de trecere a râului și Franklin nu ar fi șchiopătat. Sau cel puțin ar fi avut ceva căldură și un adăpost sigur pe timpul nopții, acolo, în vârful dealului, unde se făcea tot mai frig. Dar nu fuseseră niciodată fiii care să nu își asculte mama – mari și cuminiți, așa fuseseră întotdeauna. Mari și deloc pregătiți pentru ceea ce aveau să întâlnească în lumea largă.

Acum se loveau de perspectiva de a petrece câteva nopți despărțiți – tocmai ceea ce Mama le spusese să nu facă –, pentru că Jackson avea să lucreze cu simbrie câteva zile, ca să facă rost de ceva mâncare. Avea să-și lase fratele cu cele două cuțite, cu plosca găurită, cremenea, cele două prelate, cu hainele de schimb, în timp ce el avea să facă rost de bani cu ajutorul forței trupului și al hainei. Haina aceea groasă, mult iubită, pe care Mama o cususe din patru piei de capră, trebuia să fie înstrăinată, în ciuda zilelor tot mai friguroase care se întrezăreau. Era singurul dintre lucrurile lor care, cu toate că nu stârnea chiar admirația, fusese cu siguranță observat de străini. Pe măsură ce se apropiau de coastă, unde domnea fărâdelegea, a fi observat putea deveni o primejdie. Așa că ar fi fost mai bine să dea la schimb haina din piei de capră. Cu puțin noroc, Jackson avea să se întoarcă în curând cu provizii și poate cu o cotă-parte dintr-un cal, sau cu un bilet de călătorie în vreo căruță, alături de femei, de copii și de bătrâni, pentru molâul de frate-său. Odată ajunși în Ferrytown, în cel mai rău caz, puteau petrece iarna acolo în oarecare siguranță. Deocamdată, însă, Franklin urma să petreacă câteva nopți deloc confortabile pe acel deal; Jackson avea să doarmă într-un pat. Franklin putea spera să aibă, în cel mai bun caz, o saltea de conuri.

Poate că Franklin nu era cu totul singur. Deja auzea țârăitul insectelor, fluieratul prepelițelor și mugetele căprioarelor. Există și un adăpost din piatră – ocupat deja, probabil de nebuni sau de bandiți, presupusese Jackson, pe care-l amuza să-și neliniștească fratele – aflat la o sută de pași de marginea lizierei, unde un luminis mare, dar nedestelenit, fusese ars de vânători. Dinăuntru nu se vedea nicio mișcare, din câte își dădeau ei seama, doar ieșea fum.

— Să nu te apropii! Așa-i cel mai bine!

Iar Franklin nu avea să fie cu totul izolat de fratele lui și de speranțele lor comune. În ciuda durerii de genunchi, reușise să ajungă la ultimii copaci de pe marginea dealului, de unde privea spre est putea fi admirată aproape fără nicio piedică. Speranțele lui de a scăpa de America puteau fi întreținute de panorama îndepărtată a lacului, a orașului și a mult visatului loc de trecere dincolo de care, li se spusese, drumul era mai puțin abrupt, însă tot dificil, în moduri mai puțin obișnuite.

Era după-amiaza târziu când fratele lui mai mare, mai dur și mai înalt îi strânse mâna și porni în josul cărării, promițând să se întoarcă în trei zile. Apusul împingea deja lumina zilei înapoi către soare. Jackson avea să ajungă în Ferrytown abia la căderea nopții. Dar era bine făcut și sănătos, încă nu se rănise deloc și, spre deosebire de toți ceilalți călători care mai coborau dealul cu căruțele și săniile, catării și roabele lor, el nu avea nimic de cărat în afară de haină. Spre deosebire de caravanele cu catări, ale căror conducători fluierau întruna, și de caii de povară, cu clopoței de la căpăstru care prevesteau bucuriile ce aveau să urmeze, el cobora în tăcere pe întortocheatul Deal al Untului, cum îi spuneau localnicii. (Un deal atât de abrupt și de dificil, spuneau ei, încât, dacă ai fi cărat lapte în susul sau în josul lui, l-ai fi zdruncinat și agitat așa de tare încât s-ar fi transformat în unt.) Nu puteai să nu îl observi, cu toate că se lăsa întunericul. Era mult mai înalt decât toți ceilalți și înainta grăbit, ca un om care se îndreaptă spre o masă caldă; în mers părea chiar mai înalt, de fapt, pășea agil și cu trupul întins (în vreme ce Franklin mergea adus de umeri, părând mai scund). Modelul bălțat al pieilor de capră îi dădea aerul unui om de seamă, tipul de om care trebuie primit bine și respectat oriunde s-ar duce.

Franklin nu îndrăznise să îi mărturisească fratelui său că are mari emoții în legătură cu nopțile ce o să vină. Nu îl necăjea atât de mult vaga posibilitate de a fi atacat de pume, urși sau șerpi, cât perspectiva sigură (pe un traseu atât de aglomerat) de a fi abordat de paraziți umani. Cu toate că nu era la fel de impozant ca fratele lui – era mai slab, mai agil și mult mai puțin periculos –, tot era bine făcut și se putea apăra la nevoie, chiar și cu Jackson aflat acum prea departe pentru a-i mai putea sări în ajutor. Avea două cuțite. Și mai erau pietre și crengi cu care se putea apăra dacă vreo ființă, fie ea animal sau om, ar fi fost atât de nechibzuită încât să îl atace. Dar tot era neliniștit, pentru că niciun om nu e atât de înalt încât să învingă întunericul, umbrele, umezeala și spaimele singuratice ale nopții. După ce îi pierdu din ochi pe fratele său și pe ultimii câțiva rătăciți care se chinuiau să coboare dealul abrupt printre stânci și prin desișurile de răchită, spre case și un somn bun, Franklin își făcu un culcuș din cele două prelate împăturite pe o saltea de frunze uscate, vreascuri și conuri, apoi se culcă pe un petec de iarbă, cu rucsacul pe post de pernă. Îl durea genunchiul, dar era obosit și îi era somn. Își spuse rugăciunea dinainte de culcare pentru a înlătura regretele (certitudinea că nu avea să-și mai vadă niciodată mama, că nu avea să mai pună niciodată piciorul în ograda lor de-acasă) și goni din minte orice gând despre casă, despre animale sălbatice înfometate sau despre confortul care-i lipsea.

În slaba lumină care mai strălucea, Franklin Lopez încercă să adoarmă cu fața spre est, spre coborâșul dealului. Apropierea de Ferrytown îi oferea o oarecare alinare: din punctul lui înalt de observație vedea străduțele aglomerate și luminate, vedea curțile gospodăriilor și urmărea feribotul, plutele lui pline ochi cu ultimii emigranți din acea zi și cu lucrurile lor purtate pe apă de parcă ar fi fost ușoare ca fulgul, lăsate să plutească în josul râului până ce vâslaşii își afundau ramele în apă și cârmeau plutele spre locul în care apa era joasă și prundișul bogat. Văzu emigranții coborând la mal fără să-și ude manșetele pantalonilor, pantofii sau copitele cailor, pentru ca apoi să pornească pe pontonul de bușteni. Bagajele atârnavă iarăși greu, în vreme ce le cărau de-a lungul pajiștilor umede aflate sub stăpânirea ceții. În

curând, primii dintre ei ajunseră la stâncile de pe partea îndepărtată a râului și apoi, lăsând în sfârșit în urmă munții, își începură călătoria de-a lungul unui drum ce îi părea lui Franklin de sus, din punctul lui de observație, un imens ocean verde, nesfârșite câmpii și pajiști ce se întindeau, ondulate din când în când de câteva coline, cât vedea el cu ochii. Privi apoi feribotul fără încărcătură, tras aproape de mal, cărat în susul albicii de boi și ancorat pentru noaptea aceea la mal. Văzu primele lămpi aprinse și auzi ceva ce semăna a cântec. Nici nu-și putea dori ceva mai încurajator sau mai liniștitor de atât.

Când luna ajunse deasupra norilor plumburii, poleind în argint ce mai rămăsese din zi, lacul din vale, ascuns până atunci în ceață, apăru ca un pandantiv de argint, atârând parcă de râul sclipitor ca un lanț. Franklin nu mai văzuse niciodată o apă stătătoare atât de mare. Poate că marea semăna cu el: plată, minunată și protectoare.